

Heftan tattat!

In deze bundel zijn de gedichten opgenomen die door zes stad- en streekgenoten werden gekozen en voorgedragen op de Avond van de Poëzie in de Synagoge te Lochem ter gelegenheid van de Nationale Gedichtendag op donderdag 28 januari 2016.

Mirjam Mudde (cello) verzorgde het muzikale gedeelte.

GESPREK MET DE SCHOOLDECAAN

Hoge deuren in vervallen staat
krijtvlucht overspant de lange gangen
het meegebrachte leven van de straat
wordt met m'n jas terzake weggehangen.

Mijn zoon wordt uit de klas erbij gehaald
verworven inzicht in moderne tijden;
zijn toekomst nochtans cijferend bepaald
om alle subjectiviteit te mijden.

Ik spreek, het kind heel stil ter zijde
waarom m'n hand niet even naar hem uitgestrekt
zijn leven is zo horig aan het mijne
(en de decaan afstandelijk correct.)

Ik laat hem aan het oordeel der lokalen
mijn onderkoelde afscheid is een vlucht;
daar rennen jongensvoeten om me in te halen
en wordt een kus op mijn gezicht gedrukt.

HAN ZELLE

Keuze: Theo Mulder

HOOP

Diep in onszelf dragen we hoop:
Als dat niet het geval is,
is er geen hoop.

Hoop is de kwaliteit van de ziel
en hangt niet af
van wat er in de wereld gebeurt.

Hoop is niet voorspellen of vooruitzien.
Het is een gerichtheid van de geest,
een gerichtheid van het hart,
voorbij de horizon verankerd.

Hoop in deze diepe krachtige betekenis
is niet hetzelfde als vreugde
omdat alles goed gaat
of bereidheid je in te zetten
voor wat succes heeft.

Hoop is ergens voor werken
omdat het goed is,
niet alleen omdat het kans van slagen heeft.

Hoop is niet hetzelfde als optimisme;
evenmin de overtuiging
dat iets goed zal aflopen.
Wel de zekerheid dat iets zinvol is
afgezien van de afloop,
het resultaat.

VÁCLAV HAVEL

Keuze: Theo Mulder

JAZZVERLEDEN

De jazz stamt van de negers
De negers in Amerika

De negers in Amerika
stammen van huisuit uit Afrika

Ze werden door ons Hollanders
met schepen naar de States gebracht

En bepaald niet eerste klas
maar als beesten vastgeketend in

stinkende ruimen opeengepakt
om aan de overkant – zo

ze nog leefden – als slaven
te worden verpatst

Een zwarte smet op ons verleden
maar hadden we ze niet gebracht

hadden we nou geen jazz gehad
en dat zou nog erger geweest wezen
te worden verpatst

Een zwarte smet op ons verleden
maar hadden we ze niet gebracht

hadden we nou geen jazz gehad
en dat zou nog erger geweest wezen

JULES DEELDER

Keuze: Theo Mulder

NIJNTJE AAN ZEE

op een dag zei vader pluis
wie gaat er met mij mee
naar de duinen en het strand
en naar de grote zee.

ik, riep nijn, ik ga wel mee
hoi-hoi, dat vind ik fijn
dan neem ik ook mijn emmer mee
voor als er schelpen zijn.

goed, zei vader, stap maar in
ik trek je er naar toe
dan zijn we heel vlug op het strand
en word je niet zo moe.

zij reden door de duinen heen
wat hoog, riep nijntje uit
en vader pluis zei: ik zie strand
kijk daar maar recht vooruit.

zij stopten bij een grote tent
ziezo, wij zijn er, nijn
wat trok jij hard, riep kleine nijn
hoi-hoi, het ging zo fijn.

toen kleepte nijntje pluis zich uit
en trok haar zwembroek aan
nou-nou, riep vader pluis verbaasd
dat heb je vlug gedaan.

hier zijn je emmer en je schep
maak maar een heel groot fort
dan zal ik kijken of het wel
heel sterk en stevig wordt.

nijn schepte wat ze scheppen kon
het fort werd groot en sterk
je zag alleen haar hoofdje nog
het was een reuze werk.

toen kleine nijn was uitgeschept
nam zij een emmer mee
en zocht zij mooie schelpen op
die lagen vlak bij zee.

daarna mocht nijn met vader mee
in zee, een hele poos
toen spatte zij haar vader nat
en vader werd niet boos.
maar toen zij waren afgedroogd
zei vader: nijntje pluis
het is wel jammer, maar we gaan
nu gauw weer terug naar huis.

wat jammer nou, riep nijntje uit
ik ben nog echt niet moe
maar in de wagen, onderweg
vielen haar oogjes toe.

DICK BRUNA

Keuze: Trees Beltman

BART UIT HET ZIEKENHUIS

op een dag had kleine bart
wat pijn in keel en nek
de dokter van het ziekenhuis
die vond dat echt te gek
hij maakte onze zieke bart
heel vlug weer beter, zeg
en toen mocht bart met pa en moe
uit 't ziekenhuis weer weg
in lochem in de frankenlaan
was bart weer bij jolien
die had hij door dat ziekenhuis
zo lang niet meer gezien
en wie kwam op visite toen
bart kent toch iedereen
de eerste dat was dorolies
met 't zere gipsen been
de tweede die is wel wat mal
dat is die lange job
wat doet hij gek, wat doet hij raar
zijn fiets boven zijn kop
en toen kwam rob en robinet
en hester, wat een stel
en tante thea en oom jan
bart kent die zeven wel
hoi-hoi, zegt bart dat vind ik leuk
en ieder krijgt een kus
en tot besluit maakt bart een rit
in ome jan zijn bus
en rijdt bart dan een eindje rond

dan is hij toch zo moe
dan ligt hij achterin de bus
met beide oogjes toe

J. EN T. BARGEMAN & DOCHTERS

Keuze: Trees Beltman

BART IN-EN-UIT-IN-EN-UIT HET
ZIEKENHUIS

bart moet weer naar het ziekenhuis
dit keer voor een infuus
bart vindt dat helemaal niet leuk
hij blijft veel liever thuis
in 't emmakinderziekenhuis
zijn dokters lief, geen stoute
en wie is daar de knapste? wel,
dat is professor voûte
oom jan rijdt door een diepe kuil
foei, foei wat hobbelt dat
bart houdt zich vast en zegt: nou, nou
dat is een slordig pad
in borculo raapt bart heel vlug
twee zakken appels vol
en in de bus op weg naar huis
maakt hij met rijmpjes lol
en toen bart weer in lochem was
kreeg ome jan een kus
en ook jolien mocht zitten in
die gekke, gele bus
de vriendjes en vriendinnetjes
fleur, bob en carolien
en hessel, lucas uit de laan
die willen bart weer zien
op school kon bart met sinterklaas
niet van het feest genieten
maar sinterklaas kwam bij bart thuis
met twee heel zwarte pieten
en die jolien is ook niet bang
die staat heus niet te beven
die komt parmantig, wat een griet,

de sint een handje geven
die vreemde pieten en de sint
die wel bekenden leken
heeft bart de hele tijd zeer goed
beluisterd en bekeken
bart beltman uit de frankenlaan
komt met zijn zus en ma
op hester haar verjaardagsfeest
maar, jammer, zonder pa
de chocolademelk is bah
zegt lientje, wat een griet
en denk maar niet dat ze het lust
ze drinkt het lekker niet
parmantig zit ze op een kruk
wat heeft die meid een pret
het wordt te gek als ze de kruk
hoog op de bank neerzet
't gebak met slagroom blijft ook staan
en dat is echt geen grap
wat moet je met zo'n lastig kind
ze lust alleen maar pap
dan rent ze met een schaterlach
naar de piano toe
maar ome zegt: stoute meid
ik word van jou doodmoe
als bart dan weer naar huis toe gaat
met moeder en met zus
dan geeft jolien, want blijft een schat
aan iedereen een kus
in lochem in de frankenlaan
bij bart op nummer elf
daar staat met kerst een mooie boom
versierd door bart himself
en na de kerst moet bart al weer

terug naar 't ziekenhuis
met televisie naast zijn bed
dat heeft hij zelfs niet thuis
    bart wil wel graag met oudejaar
    terug zijn bij jolien
    dan kan hij samen met zijn zus
    het vuurwerkknallen zien

J.BARGEMAN & DOCHTERS

Keuze: Trees Beltman

CHROOMSTALEN SPRINGVEER

een chroomstalen springveer
een nietszeggend ding
niets meer dan een spiegelende spiraal
geen verhaal of wat dan ook
geen emotie die in me opkomt
kijk je van dichtbij zie je jezelf
maar dat kun je ook in een gepoetste kraan
wanneer je je handen wast
die veer dat ding zegt me niets
doet niets is daar
volstrekt overbodig
waarom bedenk ik in vredesnaam
een chroomstalen springveer
de chroomstalen springveer
dan als metaforisch beeld van mezelf
hij glimt spiegelt kaatst terug
laat niets zien van zijn binnenste
is nog minder dan oppervlak
kan niets bevatten
wat het omsluit sijpelt of waait
er direct weer uit
ontleent zijn vorm aan een cilinder lucht
die hij niet eens kan vasthouden
draait rondjes om een kern van niets
maar maakt er iets opzichtig van door
er lang over te doen
begint zonder aanleiding
en houdt op zonder antwoord
het is (afgezien van het feit dat het van me-
taal is)
een kil ding
dat mij niets bewijst

doet niets is daar
volstrekt overbodig
waar zou die moeten staan
op zo'n tafeltje
al even overbodig en zinloos
en lelijk ook
van spaanplaat
spaanplaat is goedkoop en gaat snel kapot
twee platen loodrecht door het midden van
een zijde ingezaagd tot halverwege
haaks op elkaar gezet en zo dienend tot voet
en dan dat blad erop
zo'n ronde
spaanplaat is nooit mooi
lelijk dus dat wil je niet hebben dus overbo-
dig
dus eigenlijk niks
dus dan moet er een kleed over
om dat niks te bedekken
een goedkoop kleed
die maken ze speciaal voor die lelijke tafeltjes
erger die tafeltjes maken ze om die lelijke
kleedjes te verkopen
(nog erger is wanneer iemand een duur kleed
koopt om zo'n goedkoop lelijk tafeltje te
verbergen
als je een mooi tafeltje had dan hoefde je dat
niet te doen)
maar dan heb je een duur lelijk kleed om iets
te bedekken
waar je het al helemaal niet over wilt hebben
(geen aandacht op wilt vestigen)
en dan moet daar iets op
want anders valt de zinloosheid van al het

voorgaande op
dus wat een plant
en die plant moet weer in een pot
nog meer geld om te verbergen dat je niets
hebt
zo'n lelijke terracotta pot of zwart
als je het niet weet koop je een zwart gegla-
zuurde pot
of zalmkleur als je toch bijna hersendood
bent
of als je dezelfde betekenisloze dilemma's aan
wilt gaan
kun je in plaats daarvan een lamp kopen
een lamp met een lampenkap in een bepaalde
kleur
die hoeft je geen water te geven
die gaat niet dood
die staat daar maar
en dan moet je 'm aanzetten ook
die staat daar maar om je eraan te herinneren
hoe stom je bent geweest om toch maar een
lamp te kopen
die onvermijdelijk fout is want bij de tafel
passend
of liever bij het kleed dat dat lelijke ding
verbergt
dat nu bij elkaar al behoorlijk veel geld heeft
gekost
want die plant ging dood
zo wordt die lamp ook nooit wat
wat zet je dan op zo'n tafeltje
een chroomstalen springveer
die drukt precies uit wat dat tafeltje is
geen kleed voor nodig

maar leuk wordt 't nooit
dus het tafeltje gaat
(in het gunstigste geval)
weg of het was kapot
het kleed in de kast
naar zolder of kelder de lamp of pot
dus wat heb je gekocht
instant milieubelastend afval
en kastvulling
waarom kocht je het in eerste instantie
je wou iets voor in die hoek
waarom omdat er anders niets staat
dan is die hoek zo leeg
ja een huis heeft hoeken
en biedt ruimte
en dat rechtvaardigt een hoop vernietiging
en dan heb ik het nog niet eens
over de winkels waar deze zoi vandaan komt
de stuitende hoeveelheden
schappen vol met bagger
die wordt gekocht
in elke stad in elke winkelstraat
waar ooit het centrum was
word ik beledigd
dure verpakte lucht
duur verpakt water
in een laag plastic in een laag plastic in een
laag plastic
en een stuk karton met glimmende kleuren
bedrukt

schaamteloos wordt er geld uitgegeven
in monsterlijke hoeveelheden
aan het maken en kopen van troep
met als drijfveer
een inhoudsloos bestaan

ERIC LANGENDOEN

Keuze: Sebastiaan van 't Erve

[SPICHT]

Waarde lezers
Deze versvorm
Is planmatig
Uitgedacht
En u ziet het
Ongetwijfeld:
Rijm in regels
4 en 8

Dan nog even
Iets belangrijks
Ter voltooiing
Van de les
Eén woord van vier
Lettergrepen
Plaatst men steeds
In regel 6

DRS. P

Keuze: Sebastiaan van 't Erve

IK WAS ALS JIJ

Ik was als jij. Gewoon blij,
met mijn lief, mijn meiden, mijn huis,
mijn baan, mijn hectisch bestaan
en met – oké – iets te veel aandacht
voor mijn eigen ego en zo.
Nee, ik wist niet hoeveel ik –

Tot het begon.

Het was warm. We zaten op het dakterras.
Toen vlak boven ons, buiten ons om, veel te
dicht bij,
de waanzin begon.
Het gillend gefluit van een steeds groter ding.
Wij keken elkaar aan, één ogenblik,
ik zag de dood-in-grote-ogen-blik.
De glazen trilden. Ik wilde nog zeggen hoe-
veel ik –

Weg.
in één tel.
Hel.

Dat was twee jaar geleden.
Dat is elke dag weer.
Dat ogenblik.
Ik wilde nog zeggen hoeveel ik –

Ik was als jij. Gewoon blij.
Nu ben ik een tas met kleren.
Ik kan niet terug. Ik vlucht steeds weer
voor het gillend gefluit. Dat ogenblik,

ik wilde nog zeggen hoeveel ik –

Ik was als jij. Gewoon blij,
met mijn lief, mijn meiden, mijn –

Ik weet niet of ik zou doneren
voor een foto van een gevluchte vrouw
met grote ogen
en een tas met kleren.

REGINE HILHORST

Keuze: Loes Vermeer

KOE

Kon ik maar kijken naar de wereld met de
ogen van een koe,
dan zou ik net als koeien iedereen vertrou-
wen
en mijn omgeving al herkauwende beschou-
wen
vanuit mijn kleine stukje weidegrond in
Stroe.

Dan sloeg ik achteloos naar vliegen met mijn
ronddraaiende staart
niet eens bedoeld om wie of wat dan ook te
raken.

Dan lag ik als vanzelfsprekend melk te maken
daar in de maagdelijke lenteszon in maart.

Ik zou dan alles kunnen nemen zoals alles
komen zou,
zonder al te veel problemen, zonder spijt,
zonder berouw.

Ik voelde mij dan vast gezonder, zonder
wroeging binnenin
want de verlossing kwam van onder, van de
melkende boerin.

Ik was dan af van al dat menselijk gedoe.
Ik was een koe.

Kon ik maar kijken naar de wereld met de
ogen van een koe
met alle mildheid die daar vaak in ligt beslo-
ten.

Ik liep dan hoogstwaarschijnlijk niet in zeven
sloten
gezien het hek daar om die weidegrond in
Stroe.

Ik zou dan achteloos mijn staart op kunnen
heffen voor een plas
die van mijn wei een klein moeras zou kun-
nen maken.
En vlaaien bakken ging dan uiteraard vóór
zaken
en niemand zou dan zeggen: “dat komt niet
te pas”.

Ik zag voortdurend Hollandse luchten, want
ik zat niet op kantoor.
Ik hoefde voor geen leeuw te vluchten, want
die komen hier niet voor.
Ik kon dan dartelen en springen, gekke
koeien zijn gewoon.
Ik zou alleen niet kunnen zingen, koeien
houden moeilijk toon.

Ik werd dan nooit meer van hersenbreken
moe.
Ik was een koe.

Gewoon een koe.
Een melkkoe.
Boe.

GERARD TE KAATH
Keuze: Loes Vermeer

LIEFE JUF

twee open oogjes, een hartje van goud
zorg lieve juf dat je het behout.

JOAN, 6J – 1968
Keuze: Coby Stratingh

HEFTAN TATTAT

Zundag weer verjöarsvezeet
En iej wet wa hoo dat geet:
Herman hef zoo zeek ewes,
Graads mut ok weer oonder t mes
Trui hebt z' alns a vort enomn,
Kloas is oet de tied ekomn,
Leida hef zonne pien in t lief,
oo, dat aarme, aarme wief.
En hoo is t dan noe met Bernard?
Heftan tattat! Heftan tattat!
Hee har völs te völ patat had
En doo hef e t dus an t hart had.

Dat genöal, oo man oo man,
Doodzeek goa'j op hoes op an.

WILLEM WILMINK

Keuze: Coby Stratingh

DANTE'S PRAYER

When the dark wood fell before me
And all the paths were overgrown
When the priests of pride say there is no
other way
I tilled the sorrows of stone

I did not believe because I could not see
Though you came to me in the night
When the dawn seemed forever lost
You showed me your love in the light of the
stars

Cast your eyes on the ocean
Cast your soul to the sea
When the dark night seems endless
Please remember me

Then the mountain rose before me
By the deep well of desire
From the fountain of forgiveness
Beyond the ice and fire

Cast your eyes on the ocean
Cast your soul to the sea
When the dark night seems endless
Please remember me

Though we share this humble path, alone
How fragile is the heart
Oh give these clay feet wings to fly
To touch the face of the stars

Breathe life into this feeble heart
Lift this mortal veil of fear
Take these crumbled hopes, etched with tears
We'll rise above these earthly cares

Cast your eyes on the ocean
Cast your soul to the sea
When the dark night seems endless
Please remember me
Please remember me

LOREENA MCKENNITT – THE BOOK OF SECRETS

Keuze: Coby Stratingh

DE OLDE BANKE

Bi-j ons veur't huus steet 'n olde banke.
't Is 'n old ding uut grootvaders tied.
't Bunt maor twee päöltjes en 'n noestige
planke,
maor gin ene van ons wil dat olde ding kwiet!

Dee banke, at e's kon spraeken
van jaoren dee hen but egoan;
van uren vol zunnige vreugde,
maor ok van zorgen en mennigen traon.

Daor zat moder de eerpels te schellen,
At't zwaore wark van de dag was volbracht
Daor kan z'ons de mooiste verhalen vertel-
len,
Daor zong z'ons leedjes dee ze zelf had be-
dacht.

At vader dan bi-j eur kwam zitten,
Vertellen wat 'r daags was gebeurde,
Dan konnen ze urenlang praoten
En dee banke hef alles eheurd!

As kinder heb wi-j hier vaak zitten spöllen.
Veur 't raam ston moder dee vol leefde ons
zag.
En waar'n wi-j groter, he-w hier zitten dreu-
men
Aover 'n toekomst dee nog wiet veur ons lag.

Veur ons huus dee olde banke.
Dat ding nog uut grootvader tied.

De herinnering is daar an verbonden,
Daorum wille wi-j dee banke nooit meer
kwiet!

[SCHRIJVER ONBEKEND]

Keuze: Corine Rouwenhorst

MIJN OMA

Wanneer ik terugblik op mijn kindertijd,
lijken herinneringen weer werkelijkheid
Mooie momenten kan ik opnieuw beleven
omdat zij mij oprechte liefde heeft gegeven
Voorheen belde oma ons elke week weer
en vroeg dan 'komen de kinderen nog een
keer?'

Maar al te graag kwam ik bij hen spelen
en nog nooit heb ik mij kunnen vervelen
Hun huis was voor mij als een avonturen-
boek
vol met verborgen spullen, en daarnaar ging
ik op zoek
In oude verhuisdozen vond ik allerlei dingen
Deze waren verbonden met haar herinnerin-
gen
De oude foto's gaven mij een kijkje in haar
verleden
en met gevonden kledingstukken ging ik mij
verkleeden
Maar ook bracht al het speelgoed mij vertier
en beleefde ik aan spelletjes spelen veel ple-
zier
Samen ganzenborden en mensengerjenieten,
daarvan konden we beiden erg genieten
Maar winnen liet ze me altijd
want oma bewaarde graag de gezelligheid
En wanneer de kamer zich vulde met muziek,
bewoog zij zich met souplesse op de ritmiek
Vaak bleven wij ook bij opa en oma logeren
en dan probeerden ze altijd een behaaglijke
sfeer te creëren

Na het avondeten stopte oma ons in bad
en verzorgde ons met alle toewijding die ze
bezat
Daarna was het tijd om in ons bedje te krui-
pen
en dan kwam oma onze slaapkamer binnen-
sluipen
Ze dekte me dan lekker onder in het maan-
licht
En streelde met haar zachte handen mijn
gezicht
Tot slot gaf ze mij teder een zoen
Alleen zoals een oma dat kan doen

CORINE ROUWENHORST

MIEN OALDERS HOES

Woa'j as keend het eerste levenslecht hebt
zeen.
gen verdreet hebt keant en altied het zunnene
scheen.
op tied en plaats kree'j ne bottram oet de
voest.
joa doar ha'j gen zorg'n, in dat oaldersshoes.

Hoo d'r al dee tied vuur oew is klungelt en
doan.
dat he'j in dee joar'n nooit zo good verstoan.
um kepotte boks'n, um ne smerige bloes.
ha'j ja niks gen zoargen, in oew oaldersshoes.

A'j mangs 'n moal wier wat verkeerds doan
hadd'n.
greep oew Vaar of Moor oew eff'n good bij de
kladd'n.
dan was iej heel gauw rostig, stilkes as ne
moes.
en dan was het wear vrerig in ons oaldersshoes.

Dee as d'r oet zint en op eeg'n been mot stoan.
dee kont oew vertell'n hoo't vrogger is goan.
kont het nooit vergett'n en zegt vaak verroest.
'k mot nog altied deanken an mien Oalders-
hoes.

[SCHRIJVER ONBEKEND]

Keuze: Corine Rouwenhorst

Uitgave: Stichting Dag Lochem 2016
Tekening omslag: Hans van Hoorn, 1978
Vormgeving: Roelof Wullink
Gebruikte letter: Aldus van Hermann Zapf
Druk en afwerking: Drukkerij Lammerdink, Lochem